

ИНСОН ва ҚОНУН

10 декабрь 2019 йил / № 49 (1201)

www.insonvaqonun.uz

insonvaqonun@adliya.uz

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

10 декабрь — Ўзбекистон Республикасининг
Давлат мадҳияси қабул қилинган кун

МАҒРУРЛИККА ЧОРЛОВЧИ ҚЎШИҚ

ЎЗБЕКИСТОН мадҳияси! Бизни ўрнимиздан турғизган қўшиқ. Бизни бир-биримизга яқинлаштирган, бизни бирлаштирган қўшиқ.

Зеро, мадҳиямиз қўйланаётганда биз бир вужудга айланамиз. Биз уни биргаликда қўйламоқдамиз. Аммо ҳар биримиз қўйламоқдамиз. Инсон инсон бўлиб дунёга келар экан, ҳар кимнинг ўз қўшиқлари бўлади. Она ҳақида, бегубор муҳаббат, боболари ётган замин ҳақида.

5-бет

КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ — ҲУҚУҚИЙ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ ВА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИНИНГ ЭНГ МУҲИМ МЕЗОНИДИР

Президент Шавкат Мирзиёевнинг

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 27 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Муҳтарам меҳмонлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Аввало, барчангизни, бутун халқимизни Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 27 йиллик байрами билан самимий табриклаб, эзгу тилақларимни изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Хурматли дўстлар!

Ҳар бир давлат ўз истиқлол ва тараққиёт йўлини танлар экан, халқ фаровонлигини таъминлашга хизмат қиладиган энг муҳим мақсад ва вазифаларини ўзининг Конституцияси — Асосий Қонунда мустаҳкамлаб олади. Бинобарин, ўз халқининг хоҳиш-иродаси, дили ва тилидаги эзгу ниятларига ҳамоҳанг Конституцияга эга бўлган мамлакат ўзи белгиланган юксак марралардан ҳеч қачон оғишмасдан, доимо олдинга қараб боради.

Тарихга назар солсак, асрлар давомида шаклланган маънавий-ахлоқий қадриятлар ва инсоннинг табиий ҳуқуқлари цивилизация жараёнлари натижасида Конституция шаклига келганини кўрамиз.

Конституция башариёт ҳаётида илк бор инсоннинг озод ва эркин яшаш, мулкка эга бўлиш, таълим олиш, меҳнат қилиш, сайлаш ва сайланиш каби ҳуқуқларини, сўз ҳамда эътиқод эркинликларини олий қадрият даражасига кўтарди.

Мустақиллигимизнинг илк даврида қабул қилинган Конституциямиз шахс, жамият ва давлат ўртасидаги муносабатларда ўзаро ҳуқуқ ва мажбуриятлар ҳамда уларнинг қафолатларини аниқ-равшан белгилаб берди.

Бош қомусимиз, жинси, irqи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқишдан қатъи назар, юртимиз фуқаролари тенглигининг қафолатланишини эътироф этди ва замонавий демократик тараққиёт учун замин яратди.

Айнан шу сабабли Конституциямизни эҳтиром билан улуғлашимиз, ҳар томонлама ўрганишимиз, унга изчил амал қилишимиз, Асосий Қонунимизда мужассам бўлган аждодларимизнинг буюк мероси ва умуминсоний қадриятларни ёшларимиз қалбига синдиришимиз зарур.

Хурматли юртдошлар!

Соҳибқирон Амир Темур бобомиз "Давлат қонунлар

асосида қурилмас экан, ундай салтанатнинг шуқуҳи, қудрати ва таркиби йўқолади", деб таъкидлаган эдилар. Шу нуқтаи назардан, Конституция ва қонун устуворлигини таъминлаш биз бунёд этаётган демократик ҳуқуқий давлатнинг бош мезони ҳисобланади.

Ҳар қандай демократик ислохотлар самараси, тинчлик ва тараққиётнинг асосий гарови ҳам Конституция ва қонун устуворлиги таъминланиши билан бевосита боғлиқ.

Қонун устуворлиги — бу давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари чиқараётган ҳужжатлар, мансабдор шахсларнинг хатти-ҳаракатлари фақат ва фақат Конституция ҳамда қонунларга мувофиқ бўлиши шарт, деганидир.

Шу боисдан ҳам барча бўғиндаги кадрлар, у хоҳ вазир, ҳоким ёки оддий фуқаро бўлсин, Конституция ва қонунларни пухта билиши, уларнинг ижросини тўғри ташкил этиши ҳамда, биринчи навбатда, бу қоидаларга бутун жамият аъзолари қатъий амал қилиши шарт бўлган муҳит яратишимиз зарур.

Давоми 2-3-4 бетларда

ОЗОД ВА ЭРКИН ҲАЁТИМИЗНИНГ МУСТАҲКАМ ПОЙДЕВОРИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 27 йиллиги муносабати билан 7 декабрь кунини "Ўзбекистон" халқаро анжуманлар саройида тантанали маросим бўлиб ўтди. Унда давлат ва жамоат арбоблари, ишлаб чиқариш, илм-фан, маданият, санъат ва спорт намоёндалари, кенг жамоатчилик, юртимизда фаолият кўрсатаётган дипломатик корпус ва халқаро ташкилотлар вакиллари иштирок этди.

Президент Шавкат Мирзиёев халқимизни ушбу кутлуг айём билан муборакбод этиб, Асосий Қонунимизда белгиланган фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари, мамлакатимизда демократик ҳуқуқий давлат, эркин фуқаролик жамияти барпо этиш йўлидаги устувор йўналишлар ҳақида маъруза қилди.

Ўзбекистон янги тараққиёт йўлидан олға илдамламоқда. Барча соҳада жадал

суръатда олиб борилаётган ислохотлар, аввало, халқимиз фаровонлигини юксалтиришни мақсад қилган. Ўзига хос йил сарҳисобига айланган Конституция байрамида яқунланаётган йилда бажарилган ишлар кўз олдимиздан ўтади, нималарга эришса олдиғу, қайси вазифаларни удалашда сусткашликка йўл қўйилди, деган савол кўндаланг бўлади.

Давлатимиз раҳбари ўз маърузасида шу масалага эътибор қаратди. Мамлакатимизда қонунийликни таъминлаш, давлат ва жамият бошқарувида, қўндалик ҳаётимизда очиклик ва ошқоралик тамойилларини қарор топтириш, халқимизни рози қилиш борасидаги вазифаларга тўхталди.

Асосий Қонунимизда инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият сифатида белгиланган. Мамлакатимизда

бундан уч йил олдин халқ билан мулоқотнинг мутлақо янги шакли — Халқ қабулхоналари ташкил этилгани фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда муҳим омил бўлаётганини таъкидлаш жоиз. Бугун барча даражадаги давлат идораларида мурожаатлар билан ишлаш, одамларни тинглаш, муаммоларни ҳал этиш биринчи даражали масалага айланди. Одамларда адолатга, қонун устуворлигига ишонч ортди. Энг муҳими, юртдошларимизда ён-атрофидаги муаммоларга, ижтимоий жараёнларга нисбатан дахлдорлик туйғуси кучайди.

Лекин шу билан бирга қонунларнинг мукаммал ишлаши, шахс, жамият ва давлат ўртасидаги муносабатлар тўла рўёбга чиқиши, соддароқ айтганда, ислохотлар ҳаётимизда ўз ифодасини топиши учун фуқароларда ҳуқуқий онг ва маданият шаклланган бўлиши зарур. Фуқароларда, барча бўғиндаги раҳбарларда Конституция ва қонунларга итоат туйғуси қарор топсагина жамиятимиз ўзгаради, ҳаётимиз янада фаровон бўлади.

Президентимиз ўз маърузасида қонун устуворлигини таъминлаш демократик ҳуқуқий давлатнинг бош мезони ҳисобланиши, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ишлаб чиқаётган ҳужжатлар, мансабдор шахсларнинг хатти-ҳаракатлари фақат ва фақат Конституция ҳамда қонунларга мувофиқ бўлиши шартлигини алоҳида таъкидлади. Конституция ва қонун устуворлигига эришишда жамоатчилик назоратидан самарали восита йўқ экани, қонунийликни қарор топтириш, қонунбузилишга қарши курашиш борасида жамоатчилик ва оммавий ахборот воситалари "уйғонгани" қайд этилди.

Жамиятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий мада-

аниятни юксалтириш борасидаги ишларни узлуқсиз давом эттириш, бу борадаги кўникмаларни фарзандлар тарбиясига болалиқдан синдириш кераклигига эътибор қаратилди.

Бош қомусимизда белгиланган инсонпарвар тамойиллар тўла амалга оширилмоқда. Сўнгги йилларда Президентимизнинг жиноят содир этганларни афв этиш бўйича 8 та Фармони қабул қилиниб, 4 мингдан зиёд шахс жазони ўташ жойларидан озод қилинди.

Конституция байрами арафасида давлатимиз раҳбари яна бир шундай Фармонга имзо чекди. Унга биноан, жиноий қилмишига чин дилдан пушаймон бўлиб, тузалиш йўлига қатъий ўтган 92 нафар маҳкум афв этилди. Жорий йилда Жаслиқ қўғонидидаги жазони ижро этиш колонияси ёпилгани ҳам инсонпарвар сиёсатнинг амалий намунаси бўлди.

Ўтган уч йилда 9 минг 692 нафар, жумладан, бу йил 5 минг 868 нафар шахс Ўзбекистон фуқаролигига қабул қилинди.

Давлатимиз раҳбари ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларни фақат ва фақат халқ манфаати йўлида оғишмай хизмат қиладиган идораларга айлантириш зарурлигини таъкидлади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янгради. Байрам тантанасига ййилганлар қўлларини қўсига қўйиб, Мустақиллигимиз қўшиғига жўр бўлди.

Бугунги шиддатли даврда олдимизга қўйган юксак марраларга эришишда, халқимиз учун ҳеч кимдан кам бўлмаган ҳаёт барпо этиш, иқтисодиётимизни жадал ривожлантириш, энг муҳими, мамлакатимизнинг ривожланган демократик давлатлар қаторидан жой олишида мустақил тараққиётимиз, озод ва эркин ҳаётимизнинг мустаҳкам пойдевори бўлган Конституциямиз беқиёс куч-қудрат манбаи бўлиб хизмат қилаверади.

Тантанали маросимда юртимиз санъат усталари ва ёш ижрочилар иштирокида концерт дастури намойиш этилди.

ЎЗА

КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ — ҲУҚУҚИЙ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ ВА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИНИНГ ЭНГ МУҲИМ МЕЗОНИДИР

Президент Шавкат Мирзиёевнинг

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 27 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

“Конституция ва қонун устуворлиги — фаровон ҳаёт гарови”, деган тушунча фуқароларимизнинг онги ва қалбида чуқур ўрин эгаллаши ҳамда ижтимоий эҳтиёжга айланиши учун қуйидаги масалаларга алоҳида эътибор қаратиш лозим, деб ҳисоблайман.

Биринчидан, қонунлар ижросини самарали ташкил этиш, тизимли муаммоларни олдиндан кўра билиш, қонун бузилишининг салбий оқибатларига қарши курашиш билан бирга бундай ҳолатни барвақт бартараф этишга қаратилган тизимли шакллантириш, аниққас, долзарбдир. Афсуски, ушбу талаблар бизда ҳали тўлиқ бажарилмоқда, деб айта олмаймиз.

Шу йилнинг ўзига 70 дан ортиқ қонун, 350 дан зиёд Президент Фармони ва қарорлари қабул қилинди. Бу қонун ҳужжатлари ким учун ва нима мақсадда қабул қилинмоқда? Албатта, халқимиз фаровонлиги учун.

Масалан, иқтисодиётимизни жадал ривожлантиришнинг муҳим шарт бўлган “Давлат-хусусий шериклик тўғрисида”ги Қонунни қабул қилганимизга 7 ой бўлди. Кўлдан буён қўтилган, ҳаётнинг ўзи талаб этаётган бу қонун лойиҳаси устида биз узоқ вақт ишладик. Ушбу ҳужжат фуқароларнинг давлат ва жамият вазибаларини бажаришга доир конституциявий ҳуқуқини амалга оширишнинг таъсирчан механизми.

Ҳозирги вақтда айрим тармоқларда давлат-хусусий шериклик бўйича лойиҳаларни амалга ошириш бошланди. Аммо соғлиқни сақлаш, таълим, транспорт, йўл қурилиши, коммунал хўжалиги каби йўналишларда, аксарият ҳудудларда ҳали бу борада ташаббус умуман сезилмаяпти.

Вазир ёки ҳоким қонуннинг мазмун-моҳиятини тушунмаса, англаб етмаса, уни ҳаётга татбиқ этишда жонбозлик кўрсатмаса, ислохотларимизнинг олдинга юриши, одамларда ташаббус уйғотиш қийин бўлади.

Ҳудудлардаги экин майдонларида рухсатномасиз, ўзбошимчалик билан қурилиш қилиш, бино-иншоотларни бепарво бўлиб қуриш каби ноҳуш ҳолатлар қонунлар ижросини назорат қилиш ишлари оқсётганидан далолат беради. Шу боис Парламент, Ҳукумат ва Олий суд қабул қилинаётган қонунлар ижросини таъминлашнинг самарали механизмларини қўлаш зарур.

Бу борада кадрларни ўқитиш ва маълумоти оширишга, ҳуқуқий ахборотни замонавий усуллар орқали кенг оммага етказишга, қонунларни билиш ва қўллаш бўйича мутасадди раҳбарлар фаолиятини баҳолаш мезонларини ишлаб чиқишга биринчи даражали эътибор қаратиш лозим.

Иккинчидан, Конституция ва қонун устуворлигига эришишда жамоатчилик назоратидан кўра самарали восита йўқ. Буюк юнон олими Афлотун шундай деган эди: “Халқ қонунларга эҳтиёж сезиб, уларни пухта ўрганса, бу фақат унинг ўзига фойда келтиради. Акс ҳолда қонундан кўзланган мақсадга эришиб бўлмайди”.

Ҳақиқатан ҳам, халқимиз қонун бузилишига қарши қаттиқ турмас экан, давлат идоралари, мансабдор шахслар қанчалик уринмасин, қонун устуворлигини таъминлаш қийин бўлади.

Бугун жамоатчилигимиз том маънода уйғонди, энди турли лавозимдаги шахсларнинг ҳатти-ҳаракатларига одамларимиз бевосита баҳо бериб, ўз фикрини

эркин ифода этишга ўрганимоқда.

Яқунланаётган йилда Давлат бюджетининг бор кенг муҳокама этилиб, очиқлик ва ошқоралик руҳида қабул қилинди. Унда турли вазирлик ва идоралар ҳар бир сўмни нимага ва қандай харажат қилиши аниқ кўрсатиб берилди.

Фуқароларимиз ва депутатларимиз билдирган фикрлар асосида мактабларга мебель ва компьютерлар харид қилиш учун бюджет харажатларини қисқартириш ҳисобидан 50 миллиард сўм қўшимча маблағ ажратилди. Бундай ижобий ҳолат бизнинг таърибамизда биринчи марта юз бераётганини алоҳида қайд этиш лозим.

Ёки кўпчилигининг хабардорсиз, кейинги пайтда жойларда дархатларни оммавий равишда кесиш кучайиб кетган эди. Бу одамларнинг норозилигига сабаб бўлди. Шунинг учун яқинда дархатларни сабасиз кесишга қарши мораторий эълон қилинди. Бу ҳам жамоатчилик фикри қандай кучли таъсирга эга эканига мисол бўла олади.

Буларнинг бари одамларимизнинг ижтимоий жараёнларга нисбатан масъуль ва дахлдорлик ҳисси ошиб бораётганини кўрсатади.

Айни вақтда жамоатчилик назорати “бир томонлама восита”га айланиб қолмаслиги керак.

Давлат идоралари фақат фуқароларга эмас, балки ўзларига нисбатан танқидий фикрларни ҳам адолат билан, ҳолис кўриб чиқишлари лозим. Шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасини ўзгартириш, қурилиш ва ободончиликка оид қарорлар, дастлаб ўша ҳудуддаги аҳоли ўртасида муҳокама қилиниб, жамоатчилик экспертизадан ўтказилиши шарт.

Яна бир масалага диққатингизни жалб қилмоқчиман.

Конституцияга асосан судлар ўз фаолиятида мустақил, лекин уларнинг чинакам назоратчиси халқ бўлиши керак.

Судлар ва тергов идоралари бирон-бир иш юзасидан чиқарилган қарор бўйича фуқароларнинг жамоавий муносабатларига тушунтириш ва ҳуқуқий изоҳлар бериши зарур.

Шуни аниқ тушуниб олиш лозимки, жамоатчилик назорати — бу фақатгина давлат идоралари фаолияти устидан назорат эмас, балки жамиятнинг ўзини ўзи бошқариш усули, бошқача айтганда, фуқаролик жамиятини тарққий топтиришнинг муҳим омилларидан биридир.

Шунинг учун Фуқаролик жамиятини ривожлантириш бўйича маслаҳат кенгаши, Фуқаролик жамиятини ривожлантириш маркази, Нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий ассоциацияси келгуси йилда ҳар бир соҳа ва тармоқ бўйича жамоатчилик назоратини амалга оширишнинг таъсирчан тизимини яратишга бош-қош бўлиши ва ташаббус кўрсатиши лозим.

Жамоатчилик назорати, биринчи навбатда, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат идоралари, молия, банк, таълим, соғлиқни сақлаш, коммунал хўжалик, энергетика ва транспорт соҳаларида жорий этилиши зарур. Шунингдек, бозорлар ва савдо мажмуаларидаги маҳсулотлар ва хизмат кўрсатиш сифати каби масалалар ҳам доимо жамоатчилик назоратида бўлиши даркор.

Учинчидан, оммавий ахборот воситалари қонунийлигини қарор топтиришда чинакам “жамият кўзгуси”га айланиши керак.

Сўз эркинлигини таъминлашга қаратилган ислохотлар ўтган уч йилда жамия-

тимиз ҳаётида туб бурилиш ясади.

Бугунги кунда халқимиз орасида юриб, уни қийнаётган ижтимоий муаммоларни кўрсатиб бераётган энг катта куч — бу мустақил ва ҳолис оммавий ахборот воситалари вакиллари.

Демократик ислохотларимиз натижа-сида оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқлар мансабдор шахсларни ўз ишлари қонуний асосда тўғри ташкил этишга ундамоқда. Шу сабабли ҳам давлат органлари фаолияти тўғрисидаги маълумотларни жамоатчиликка тўлиқ ва тезкор етказиш мақсадида уларнинг ҳар бирида матбуот хизмати иш бошлади.

Аслида, демократик жамиятда барча давлат хизматлари оммавий ахборот воситалари билан яқин ижтимоий ҳамкорлик қилишга ўрганиши керак.

Маълумки, бугунги кунда аъъанавий ахборот воситалари билан бирга Интернет, ижтимоий тармоқлар, блогерлар жамоатчилик фикрини шакллантиришда катта роль ўйнамоқда.

Давлат ва жамият бошқарувида, қўндалик фаолиятимизда очиқлик ва ошқоралик тамойилларини кучайтириш мақсадида биз фуқароларнинг сўз эркинлиги, ахборот олиш ва тарқатишга оид конституциявий норманинг ижросини амалда тўлиқ таъминлашимиз зарур. Бунинг учун эса биринчи галда оммавий ахборот воситалари ҳақидаги қонунчиликни такомиллаштириш керак ва биз бу борада фаол иш олиб бормоқдамиз.

Шу муносабат билан жамоатчилик назорати ҳам, оммавий ахборот воситалари ҳам ягона бир мақсадга, яъни халқимизни рози қилиш ва унинг турмушини яхшилашга қаратилганини ҳаммамиз бирдек англашимизни истардим.

Ҳар бир давлат органи ижтимоий тармоқларда ўз саҳифасига эга бўлиши, амалга ошираётган ишлари ҳақида, керак бўлса, ҳар кун батафсил маълумот бериб бориши шарт.

Яна бир марта такрорлайман, **Ўзбекистонда жамоатчилик назорати ва оммавий ахборот воситалари вакиллари қонуний ҳақ-ҳуқуқларига ҳеч қандай шаклда таъийқ ўтказишга йўл қўйилмайди.**

Тўртинчидан, қабул қилинаётган қонунлар олиб бораётган ислохотларимиз билан уйғун бўлган тақдирдагина ишлайди.

Бу — аниқ ҳақиқат, аксиомадир. Лекин айрим қонунларимиз замон талабларига мос эмас. Шу боис қонунларни ижро этиш механизмларини аниқ тизим асосида яратиш — долзарб вазифамиздир.

Келгуси йилдан бошлаб Адлия вазирлиги қонунчиликни янгилаш ва тизимлаштириш бўйича мутлақо янги иш услубига ўтиши зарур. Бунда Конституциямиз нормалари ҳуқуқий пойдевор бўлиб хизмат қилиши лозим.

Бешинчидан, биз қанчалик мукаммал қонунлар яратмайлик, қандай ислохотлар ўтказмайлик, агар фуқароларимизнинг ҳуқуқий билими, онги ва маданияти етарли бўлмаса, қўтилган натижаларга эришиш мушкул бўлади.

Ҳуқуқшунос олимларнинг бундан бир неча аср аввал “**Ҳуқуқни англаш масъулият ҳиссини ривожлантиради**”, деб айтган ҳикматли сўзлари ҳеч қачон ўз долзарблигини йўқотмайди. Бошқача айтганда, Конституция ва қонунларга ҳурмат, ҳуқуқий онг ва маданият ҳар бир фуқаронинг, ҳар бир мансабдор шахснинг ҳаёт ва фаолият тарзига айланмоғи керак. Лекин ана шундай ҳуқуқий масъу-

лиятни бугун ҳаммада ҳам шакллантира олаётимизми?

Афсуски, бу саволга ҳозирча ижобий жавоб беролмаймиз. Мисол учун, деҳқонларимизнинг фидокорона меҳнати билан яратилган нонни халқимиз улуғ ва азиз неъмат сифатида гоёта қадрлайди. Ноннинг қадрини, аиниқса, ризқ-рўзимиз бунёдқори бўлган деҳқон ва фермерларимиз жуда яхши биладилар.

Бугун ушбу муҳташам саройда уларнинг энг муносиб вакиллари кўриб турганимдан жуда хурсандман.

Бу йил Қишлоқ хўжалиги ходимлари қуни Конституция байрами билан бир кунда нишонланаётгани бу айёмга ўзгача файз бағишламоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, юртимиздаги барча деҳқон ва фермерларни чин қалбимдан самимий муборакбод этиб, уларга юксак ҳурмат ва эҳтиром билдиришга руҳсат этгайсиз.

Биз учун нон қанчалик азиз ва қадрли бўлса, заҳматкаш деҳқонларимиз, уларнинг меҳнати ҳам шунчалик азиз ва қадрлидир.

Ҳақиқатан ҳам, уруш ва очарчиликни бошидан кечирган бобо ва момоларимиз бизга болалиқдан бошлаб нонни қўзимизга суртиб эъзозлашни ўргатганлар. Бу бизнинг буюк қадриятимизга айланган. Шу маънода, Яратганининг бебаҳо неъматларини, ҳаётдаги ижобий ўзгаришларни қадрлаш туйғусини фарзандларимиз қалбига ёшлигидан синдириб боришимиз зарур.

Яширишнинг ҳожати йўқ, олий ўқув юртига ўқишга кириш, тадбиркорликни бошлаш учун рухсатнома эки лицензия олиш, солиқ тўлаш каби кўп-кўп қўндалик ҳаётини масалаларни ҳал этишда “қонунни четлаб ўтиш” бизнинг шароитимизда ёмон бир одатга айланган эди.

Бундай иллатнинг илдизларини қирқишга қаратилган ишларни, қандай қилин бўлмасин, аста-секин амалга оширмоқдамиз. Жумладан, болаларни боғчага жойлаштиришга электрон навбат, мактаблар ва олий таълимга ўқишга қабул қилишда очиқ ва ошқора тартиблар яратилди. Шунингдек, “ягона дарча” тамойили асосида 100 дан ортиқ давлат хизматлари кўрсатилмоқда.

Аммо бу ўзгаришлар туфайли жамиятимиз салбий иллатлардан, қонунга бепириқчилик ҳолатларидан батамом қўтүлди, деб айтишга ҳали эрта.

Очиқ тан олиш керак, аксарият одамларимиз бу масалада лоқайд ва бепарво бўлиб қолмоқда. Бугун олиб бораётган ислохотларимиз йўлидаги энг катта тўсиқ ҳам аслида шу эмасми?

Айрим фуқароларимиз бошқарув идораларидан масъулият талаб қилишни яхши билади-ю, лекин ўзининг жамият олдидаги, қонун олдидаги масъулияти ва мажбуриятини унутиб қўяди. Ҳолбуки, Ўзбекистонни янгилаш, миллий юксалишни янги босқичга кўтариш бу — ўз-ўзидан, осонликча бўлаётгани йўқ.

Ҳаммагиз кўриб турибсиз, қанчалик оғир ва мураккаб бўлмасин, бугунги кунда зарур куч ва имконият, маблағ топиб, қанча-қанча катта дастур ва лойиҳаларни амалга оширмоқдамиз. Янги-янги қорхоналар, йўл ва кўприклар, боғча, мактаб ва шифохоналар, маданият ва спорт иншоотлари, қўллаб-қўйилар қўрагимиз ва Худо хоҳласа, бундай ишларимизни янада кўпайтирамиз.

Халқимизда “**Қарс икки қўлдан чиқади**”, деган мақол бор. Агар ўйлаб қараса, бу мақол Конституциямиз нормаларига ҳам тўла мос келади. Яъни, Асосий

КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ — ҲУҚУҚИЙ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ ВА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИНИНГ ЭНГ МУҲИМ МЕЗОНИДИР

Президент Шавкат Мирзиёевнинг

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 27 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

“Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида”ги қонуннинг янги таҳрири устида иш олиб бормоқдамиз. Ушбу қонун фуқароларимизнинг виждон ва эътиқод эркинлиги борасидаги конституциявий ҳуқуқларини тўла таъминлашга хизмат қилади.

Муҳтарам мажлис иштирокчилари!

Хорижда вақтинчалик меҳнат қилаётган фуқароларимиз ва уларнинг оила аъзоларини ҳимоя қилиш бўйича ҳам тизимли ишлар амалга оширилмоқда.

Ташки меҳнат миграцияси масалалари бўйича республика комиссияси тузилди. Ҳукумат таркибида Хорижда вақтинчалик меҳнат қилаётган Ўзбекистон фуқаролари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва қўллаб-қувватлаш масалалари департаменти ташкил этилди.

Бироқ чет элга ишлаш учун фуқароларни жўнатиш билан шугулланаётган баъзи бир хусусий фирмалар одамларни алдаётгани ҳақидаги материаллар матбуот саҳифаларида эълон қилинмоқда. Департамент ушбу фирмалар фаолиятини қатъий назоратга олиши лозим.

Ўзбекистон Республикаси, мамлакат ичкисидида ёки ташқарисидида бўлишидан қатъи назар, ўз фуқароларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш, уларга ҳоимийлик кўрсатишни бундан бўён ҳам кафолатлайди ва барча чораларни кўради.

Бунинг учун, жумладан, хориждаги дипломатик ваколатхоналаримиз томонидан кўрсатилаётган консуллик хизматларини электрон шақлга ўтказиш лозим. Токи чет элдаги фуқароларимиз бошқа шаҳардан консуллик бўлимларига бево-сита ўзи келиб, овора бўлиб юрмасин.

Ташки ишлар ва Адлия вазирликлари келгуси йилда ушбу тизимни тўлиқ ишга туширишга масъул этиб белгиланади.

Бешинчидан, хотин-қизлар ва эрка-клар ўртасида ҳуқуқий тенгликни мустахкамлашга мамлакатимизда жиддий эътибор берилмоқда.

Хотин-қизлар қўмитаси ва унинг ҳудудий бўлимлари бутунлай янгитдан ташкил этилгани, уларга қўшимча ваколат ва имкониятлар берилиб, тўлақонли фаолият юритиши учун зарур шароитлар яратилгани бу йўлда янги қадам бўлди.

Жорий йилда Конституцияимизнинг 46-моддасига асосан “Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида”-ги ҳамда “Хотин-қизларни тазйқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш тўғрисида”ги қонунлар қабул қилинди. Мазкур қонунларни илчил амалга оширишда парламент ва жамоатчилик назорати ниҳоятда зарур, деб ўйлайман.

Келгусида ҳам оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, хотин-қизларнинг ижтимоий муаммоларини ҳал этиш давлатимизнинг диққат марказида бўлади.

Кейинги пайтда қўллаб аёлларнинг давлат ва жаҳият бошқаруви, иқтисодиёт, молия-банк, таълим-тарбия, соғлиқни сақлаш, маданият ва бошқа соҳаларда масъул раҳбарлик лавозимларига кўтарилимоқда.

Ўзингиз айтинг, жойларда одамларнинг дарду ташвишларини, оила ва маҳалладаги аҳолни ким ҳаммадан кўра кўпроқ билади, ким ҳаммадан яхшироқ ҳис қилади? Албатта, ҳурматли ва меҳрибон аёлларимиз эмасми?

Ҳеч шубҳасиз, ижтимоий муаммоларни аниқлаш ва уларни ўз вақтида ҳал этишда, бошқарув самарасини оширишда ола-сингилларимизнинг ўрни ва таъсири жуда катта. Шунинг учун биз

хотин-қизларнинг жаҳиятдаги ўрни ва мавқеини ошириш, уларга турли масъул вазифаларни ишониб топширишга қаратилган сиёсатни янада фаол давом этти-ра-миз.

Олтинчидан, фуқароларнинг Конституцияда белгиланган мулк ҳуқуқи дахлсиздир ва доим давлат ҳимоясида бўлади.

Биз ўтган йиллар давомида тадбир-корлик йўлидаги ортиқча чекловларни бартараф қилиш, уларнинг фаолиятига давлат идораларининг ноқонуний ара-лашувини қатъий чеклаш борасида сал-моқли ишларни амалга оширдик. Жум-ладан, коррупцияга йўл очиб бераётган ер ажратиш амалиёти тубдан ислох қи-линди. Бу жараён эндиликда ер ажратиш электрон тизими орқали амалга оширил-моқда.

Келгуси йил 1 январдан бошлаб ҳо-кимларнинг қишлоқ хўжалигига мўлжал-ланган ерларни олиб қўйиш бўйича ва-колати халқ депутатлари Кенгашларига берилади. Бу ўзгариш ҳам мулк дахлсиз-лигини таъминлаш йўлидаги жиддий қа-дамлардан биридир.

Бундан ташқари, ерни олиб қўйиш ва компенсация тўлашнинг янги тартиби, ер фақат мулк эгасининг розилиги билан олинишига оид қоидалар жорий қилин-ди. Шу билан бирга, мулк дахлсизлиги тўғрисидаги қонунларга амал қилмаган мансабдор шахсларга нисбатан, улар қандай лавозим эгаси бўлишидан қатъи назар, жавобгарлик кучайтирилди. Шу-нингдек, компенсация миқдори тўғриси-да тарафларда келишмовчилик вуужуда келса, энди бундай ҳолатлар фақат суд йўли билан ҳал этилади.

Маълумки, шу пайтга қадар ҳокимлар ердан фойдаланиш ҳуқуқини берадиган қарорларни ўзлари қабул қилар, вақти келганда эса, уларни ўзлари бекор қили-ши ҳам мумкин эди. Энди ана шу вако-латни чеклашнинг фурсати етди. Чунки бундай ваколат фақат ҳокимга берилиши турли адолатсизликларга сабаб бўлиши-ни кўп мисоллар кўрсатмоқда. Бундай масалалар энди фақат суд тартибиди ҳал қилинади.

Бизнес-омбудсман томонидан тадбир-корлик субъектларининг мулк ҳуқуқла-рини ноқонуний чеклаш билан боғлиқ ҳолатлар аниқланган тақдирда, унга тадбиркор манфаатларини кўзлаб судга мурожаат қилиш ҳуқуқини бериш лозим.

Соҳада очиклик ва ошқораликни таъ-минлаш учун ҳокимларнинг фуқароларга ер бериш ҳақидаги қарорларини тегишли сайтларда эълон қилиб бориш амали-ётини йўлга қўйиш керак.

Биз жисмоний ва юридик шахсларнинг мулк ҳуқуқи кафолатларини таъминлаш мақсадида халқаро андозаларга жавоб берадиган ислохотларимизни бундан бўён ҳам қатъий давом эттира-миз.

Бир сўз билан айтганда, мамлака-тимизда демократик ҳуқуқий давлат ва эркин фуқаролик жаҳиятини барпо этиш учун биз ҳаётимизнинг барча жабҳаларида конституциявий назо-ратни кучайтиришимиз зарур. Бу эса пировард натижада инсон ҳуқуқ ва эр-кинликларини, унинг шаъни, қадр-қим-мати, мол-мулкнинг дахлсизлигини сақлаш, фуқароларнинг меҳнат қилиш, таълим олиш, тиббий ёрдамдан фойда-ланиш каби энг асосий ҳуқуқларини тўла таъминлаш имконини беради.

Қадрли юртдошлар!

Маълумки, шу йил 22 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажли-си ва халқ депутатлари Кенгашларига

сайловлар бўлиб ўтади.

“Янги Ўзбекистон — янги сайлов-лар” шиори остида ўтаётган бу кампа-ния мамлакатимиз сиёсий ҳаётидаги го-яг муҳим воқеадир.

Конституциямизга мувофиқ, фуқаро-лар давлат ва жаҳият ишларини бош-қаришда бевосита ҳамда ўз вакилла-ри орқали иштирок этиш ҳуқуқига эга. Сайловда ўзига маъқул бўлган номзод ёки бирон-бир партия илгари сураётган дастур учун овоз бериш, уларни қў-лаб-қувватлаш вакиллик демократияси-нинг яққол кўринишидир.

Ўтган қисқа даврда сайловга оид 21 та қонун тизимлаштирилиб, Ўзбекистон тарихида илк бор ягона Сайлов кодек-си қабул қилинди. Бу миллий қонунчи-лигимизни мустахкамлаш, демократик сайловларни ўтказишни янада такомил-лаштириш йўлидаги муҳим қадам бўлди.

Мазкур кодексдаги энг катта янгилик сиёсий майдоннинг тўлиқ сиёсий партия-ларга берилиши билан боғлиқ, десак, адашмаган бўламиз. Унга мувофиқ, си-ёсий партиялар Қонунчилик палатасига бўлиб ўтадиган сайловда илгаридек 135 та эмас, балки тўлиқ — 150 та сайлов округдан ўз номзодларини кўрсатади.

Ўзбекистон Экологик ҳаракати учун белгиланган квотанинг бекор қилингани ҳам сиёсий майдонда соғлом рақобатни шакллантиришга хизмат қилади.

Сайлов кодексига мувофиқ сиёсий партия ваколатли вакилнинг ҳуқуқлари ҳам кенгайтирилди. Энди вакил сайлов комиссияси мажлисларида, ҳужжатлар-ни топширишда, имзо varaқалари қан-дай тўлдирилганини текширишда қатна-шади. Шунингдек, у сайлов участкасида овозларни санаб чиқишда иштирок этиш ҳуқуқига ҳам эга.

Буларнинг барчаси сайлов жараёнида очиклик ва ошқораликни, жамоатчилик назоратини оширишга хизмат қилади.

Бу йилги сайловларда фуқаролари-миз эркин овоз беришлари учун жойлар-да 6 минг 720 та округ ва 10 минг 253 та сайлов участкаси ташкил этилди.

Фуқароларнинг сайлаш ва сайланиш-га оид ҳуқуқлари янада кенгайтирилди ва амалда бўлган кўплаб чекловлар бе-кор қилинди.

Конституциямизда белгиланган фуқа-роларнинг сайловда иштирок этиш ҳуқуқини таъминлаш мақсадида бу йил янги бир қадам қўйдик. Энди оғир ва ўта оғир бўлмаган жиноятларни содир этган шахслар ҳам сайловда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлди. Шу асосда бўлажак сайловларда озодликдан маҳрум этил-ган 1 минг 905 нафар шахс ҳам иштирок этиши учун қонуний имконият яратилди.

Ҳеч шубҳасиз, янги Сайлов кодекси ва ундаги 30 дан ортиқ янги демократик қо-идалар сайлов қонунчилигимизни янада такомиллаштиришга хизмат қилади.

Бу йил мамлакатимизда 5 та сиё-сий партия сайловда иштирок этмоқда. Халқимиз ҳаётини муаммолар ва улар-нинг ечимини яхши биладиган, ислохот-лар самарасига хизмат қиладиган қонун ва қарорлар қабул қилишда жонбозлик кўрсатадиган, катта билим ва малакага эга инсонлар депутат бўлишни хоҳлай-ди. Шунинг учун қўпартиявийлик асоси-да сайланадиган янги парламенти-миз, биринчи навбатда, халқимиз ва Ватани-миз манфаатларини ҳимоя қилишга қо-дир бўлган депутатлардан иборат бўли-ши лозим.

Сайлов жараёнида ўнлаб халқаро ташкилотлар, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Демократик

институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюросининг тўлақонли миссияси куза-тувчилари ҳамда 40 дан ортиқ хорижий давлатдан 600 дан зиёд кузатувчи қатна-шиши кутилмоқда.

Ушбу сайловлар орқали халқимиз бугунги ислохотларимизга баҳо берса, жаҳон ҳамжаҳияти янгиланаётган Ўзе-кистонга баҳо беради.

Ўйлайманки, ҳар бир юртдошимиз ўзининг конституциявий ва фуқаролик бурчини, Ватанимиз тақдири ва келажаги олдидаги масъулиятини англаб, юрти-миз равнақи, халқимиз тинчлиги ва фар-овон ҳаёти учун, фарзандларимизнинг бахти ва камоли учун овоз беради.

Азиз ва муҳтарам ватандошларим!

Барчамизга яхши маълумки, ҳозирги кунда дунё шиддат билан ўзгармоқда. Инсониятнинг тақдири ва келажаги тахдид солаётган хавф-хатарлар тобо-ра кучайиб бормоқда. Жаҳон миқёсида шафқатсиз рақобат, турли зиддият ва қа-рама-қаршиликлар, савдо урушлари го-ят кескин тус олмоқда.

Мана шундай мураккаб шароитда биз фақат халқимизнинг ақл-заковати, букилмас иродаси ва салоҳиятига, ўз куч ва имкониятларимизга таяниб, айни вақтда дунё ҳамжаҳияти билан ҳамкор бўлиб, дадил олдинга боришимиз шарт. Бу борада бизга Конституциямиз ҳами-ша раҳнамо бўлиб, беқийс куч-қудрат манбаи бўлиб хизмат қилади.

Биз бугун ўз олдимизга катта-кат-та мақсадлар қўйиб, маррани баланд олдик.

Ўзбекистонда демократик ис-лохотлар муқаррар тус олди ва ҳеч ким, ҳеч қандай куч бизни ўз танла-ган йўлимиздан қайтара олмади.

Бу — бугунги ҳаёт, бугунги замон талаби.

Бу — кўп миллатли, бағрикенг, меҳнаткаш ва олижаноб халқимиз-нинг хоҳиш-истаги.

Ва биз халқимизнинг туб манфаат-лари, унинг эзгу орзу-интилишларини ифода этадиган ана шундай сиёсатни жадал давом эттира-миз. Нафақат да-вом эттира-миз, балки уни янги, янада юксак босқичга кўтарамиз.

Эл-юртимиз, жаҳон ҳамжаҳияти бизга катта ишонч билан қарамоқда. Ана шу юксак ишончга ҳар томонлама муносиб бўлиб, қатъият билан олға интилиб, кўзлаган улуг мақсадлари-мизга биргаликда албатта етамиз.

Фурсатдан фойдаланиб, бугунги маро-симда иштирок этаётган, эзгу ташаббус ва ислохотларимизни қўллаб-қувватлаб келаётган муҳтарам элчиларга, халқаро ташкилотлар вакилларига ўз номидан, халқимиз номидан чексиз миннатдорчи-лик билдиришга рухсат бергайсиз.

Сизларни, бутун халқимизни қутлуг айём — Конституция куни билан яна бир бор чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Барчангизга мустахкам соғлиқ, ои-лавий бахт-саодат, хонадонларингизга тинчлик-ҳотиржамлик ва файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

10 декабрь — Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси қабул қилинган кун

МАҒРУРЛИККА ЧОРЛОВЧИ ҚҶШИҚ

Юрт мадҳияси муқаддас қўшиқ! Мадҳия куйлаётганимда ёнимда турган замондош, сиз ҳам худди мен каби ҳаяжон билан, гурур билан куйламоқдасиз. Мадҳия айтаётган замондошларимнинг ёнимда бир ба-равар баландлагандек, бутун бир сарой, майдон юсакка кўтарилгандек туйилади назаримда.

Юрт мадҳияси мағрур қўшиқ. Мустақил Ватан мадҳиясини куйлаётган инсоннинг елкаси қисик бўлмайди, боши эгик бўлмайди.

Дунё спорт майдонларида Ўзбекистон байроғи баланд кўтарилиб, мадҳиямиз янграганда беихтиёр кўзларимизда ёш қалқийди. Албатта, бу биринчи гапда се-винч ёшлари, бахтиёрликнинг таърифсиз ифодаси бўлиш билан бирга, бу кунлар-нинг келишини қомил ишонч билан кутган, шундай кун келишини дадил айтгани учун оғзи бекилган, қўл-ёзмалири ёқилган, сур-гун қилинган, “Алвасти кўприк”ларда отил-ган аждодларимиз армонини ёдга тушира-диган армон томилири...

Мадҳиямиз қабул қилинган кун мубо-рак, азиз замондош!

Юртимиздаги эзгулик сари дадил ташланаётган қадамларимизга бутун дунё тан бермоқда. Бу асрий орзулар чаман-зорига кетмас баҳор келганидан далolat. Ҳар бир кунимизда юртдошларимизнинг

“Шундай қилса бўлар экан-ку”, “Бор экан-ку ҳақиқат”, “Биз буни уйдаладик, демек бундан-да юқори марраларни ҳам бема-лол забт эта оламиз”, деган шукронала-рини эшитмоқдамиз. Юртдошларимиз тоғларни тешиб, элларни-элларга яқин-лаштирапти.

Мадҳиямиз уйғоқликка чорловчи чор-лов.

Ўзбеклар азалдан уйғоқ миллатдир. Бу уйғоқлик бизнинг томиримизда, жони-мизда, виждонимиздадир. Зеро, дунё уй-ғонганикидир. Авесто китобида шундай ёзилган: Эрта тур! Ният қил! Амал қил!

Ўзбек уйғоқ демек, дунё ўзбекикидир.

Ғафлат лаззатини енгиб, бедорлик то-жини қийган Соҳибқирон Амир Темури бобимиз етти иқлим ҳукмдори бўла олдилар. Султон Мирзо Улуғбек осмон тоқига нар-вон қўйди. Мудраб ётган тамаддун беши-гига уйғонмоқ саодатини берган Муҳаммад Муса Ал Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Абу Носир Форобий, Махмуд Замахшарий, Аҳмад ал Фароний, Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Ал Бухорий, Ҳаким ат Термизий, Мотуридий, Абу Исо Муҳаммад ат Тер-мизий, Хожа Ахрори Валий, Абулайс Са-марқандий, Ғиждувоний, Баҳоуддин Нақш-банд каби боболаримиздир.

Дунё маънавиятининг тўрт устунидан

бири Мир Алишер Навоий:

*Ғолиб душмандин ҳар дам ғофил қолма,
Учиролмас исён ўтин ҳараминга солма,
деб огоҳлантириб, ғофиллик сенинг энг
муқаддас нарсаларингни ўчмас ўтда қуй-
диради, дея ўқтиради.*

Ҳазрат бобимиз Сулаймон Боқирғоний муножат айлаб:

*Маним хор бўлмишим ўз ғафлатимдин,
Магар қилсанг назар эҳсондин ортиқ,
деганларида уйғонмоқликнинг ичида
уйғонмоқлик борлигини бизга тушунтира-
дилар.*

Мен гапни Боқирғонийнинг:

*“Маним хор бўлмишим ўз ғафлатим-
дин” сатрлари ила давом эттиришни ис-
тардим. Боқирғоний ҳеч қачон ғафлат чан-
ғалига ўзини топширмаганлар. Улар бизни
уйғотаётдилар. Эй, хор бўлган ўзинга бир
назар қил, ўзингни тафтиш айла қачон
бошланди сенда ғафлатга қуллик? Ўзлари
жавоб берадилар: Хорлик ғафлатдандир.*

Заҳириддин Муҳаммад Бобур айтади:

*Ғафлат уйқусидан уйғон гар тилар
бўлсанг мурод,
Ким, етар мақсадга ҳар ким бўлса
ул бедорроқ.*

Она Ўзбекистонимиз бугун тўйга тай-ёргарлик кўраётган тўй эгасига ўхшайди. Ўзида мамнунлик, қалбида шукроналик,

ҳаракатларидан куч-ғайрат ёғилиб турган тўй эгаси. Етказганига шукру!

Муҳтарам Президентимиз ташриф бу-юрётган давлатлар ўз юртларининг бай-роғи ёнига Ўзбекистон байроғини қўйиб юртини безатадилар. Ташрифнинг тан-танали қисмида энг аввало Ўзбекистон мадҳияси янграйди. Мезбон мамлакат-нинг зўр оркестрлари бизнинг мадҳиямиз-ни икром этади. Дунё давлатлари раҳбар-лари тазим билан тинглайди, эҳтиром кўрсатиб бош эгади.

Биз уйғондик, биз бирлашдик, биз дунё-нинг одамлари бахтли икки давлатининг бирига айландик. Амударё соҳилига ки-йикчалар сув ичгани келишди. Сирдарёга оқ чорлоқлар қайтдилар.

Муҳтарам Президентимиз “Буюк кела-жагимизни мард ва олижаноб ҳалқимиз билан бирга қураимиз” деб бизга ишонч билдирдилар. Бу ишончни оқлаш керак. Бу ишончга муносиб бўлиш керак. Атроф-га қараш керак. Буюк ўзгаришлар. Ҳар қа-дамда истиқлол ғояларига садоқат, отаёт-ган оқ тоғларга муҳаббат.

Асрлар ўтади. Ўзбекистон мадҳия-си мағрур жаранглаб, қалбларга эзгу-лик уруғини сочаверади. Бугун бочда мадҳиямизни чучук тилларида куйлаёт-ган набираларимизнинг набиралари ҳам мадҳияни куйлаётганда бўйларни бир газ ўсади. Албатта, улар ҳам мадҳиямизнинг сўзини ёзган Абдулла бобоси, куй баста-лаган Мутал бобосининг номларини ҳам ёддан чиқармайдилар.

Зулфия МҶМИНОВА,
шоира, Ўзбекистон Ёзувчилар
уюмаси аъзоси. ЎзА

БОСИБ ўтган йўлимизга назар солиб шун ишонч билан айтишимиз мум-кинки, ўтган тарихий қисқа давр мобайнида мамлакатимизда констит-циявий меъёрлар ва тамойилларни ҳаётга татбиқ этиш, фуқароларнинг шахсий, сиёсий ва иқтисодий-иқтисодий ҳуқуқлари ҳамда эркинликла-рини тўлиқ таъминлаш, давлат бошқарувини амалга ошириш ҳамда ислох қилиш борасида улкан ишлар амалга оширилди.

Халқимизнинг орзу-

умидлари акс этган ҳужжат

Жумладан, бундан 27 йил олдин, яъни 1992 йил 8 декабрда моҳияти ва аҳамиятини ҳеч нарса билан таққослаб бўлмайдиган ҳаётимизнинг қомуси бўлиш тарихий ҳужжат — мустақил Ўзбекистон Республикасининг Консти-туцияси қабул қилинди.

Айнан шу кундан бошлаб юртимиз-да ҳуқуқий демократик давлат, эркин фуқаролик жамияти, бозор муноса-батлари асосланган иқтисодиётни қуриш, халқимиз учун обод ва фаро-вон ҳаёт барпо этиш, Ўзбекистоннинг халқро майдонда муносиб ўрин эгал-лашида мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилмоқда.

Шу сабабли ҳам Конституция қабул қилинган кунни умумхалқ байрами си-фатида кенг нишонланлаймиз.

Конституция сўзи латинча “Constitution” — “тузилиш”, “тузук” сў-зларидан олинган бўлиб, давлатнинг асосий қонуни, деган маънони билди-ради. Ушбу ҳужжат давлат тузилиши-ни, ҳокимият ва бошқарув органлари тизимини, уларнинг ваколати ҳамда шакллантирилиш тартиби, сайлов ти-зими, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркин-ликлари, жамият ва шахснинг ўзаро муносабатлари, шунингдек, суд тизи-мини ҳамда давлат ва жамиятнинг ўза-ро муносабатларини белгилаб беради.

Президентимиз таъкидлаганидек: “Ўзбекистон Республикаси Конститу-цияси халқимиз сиёсий тафаккурининг ноёб намунасида”.

Конституция том маънода мустақил-лигимизнинг энг катта ютуғи ҳамдир. У шунчалар мукамал ишланганки, унда нафақат инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари, жамият ва шахс тушуниши, маъмурий-худудий ва давлат тузилиши, давлат ҳокимиятининг ташкил этилиши каби барча жабҳалар қамараб олинган.

Зеро, Конституциямиз тарихан синал-ган умуминсоний, умумбашарий қадри-ятларни ўзида мужассам этган ҳужжат бўлиб, халқимизнинг орзу-умидларини акс эттиргани билан қадридир.

Асосий Қонунимиз энг ривожлан-ган, тараққий топган давлатларнинг тарихий таърибасига таянган ҳолда яратилган бўлиб, инсон ҳуқуқлари ва давлат суверенитети ғояларини, ўз-бек давлатчилиги ривожининг тарих-ий таърибасини, халқро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган нормаларини ўзида мужассам этган бўлиб, мус-тақиллини мустаҳкамлашнинг, ҳар томонлама тараққий этган эркин фуқа-ролик жамияти барпо этишнинг мукам-ал дастуриламалидир.

Конституциямиз демократик жами-ят барпо этишнинг мукамал ҳуқуқий базаси бўлиб республикаимизда қабул қилинаётган ҳар бир ҳуқуқий ҳужжатга бош асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Шу сабабли ўтган даврда Бош қо-мусимиз халқимиз қалбидан чуқур жой олди, дунё ҳамжамиятининг юсак эътирофлари сазовор бўлди.

Юртимизда юз бераётган сиёсий янгиланишлар, улкан ислохотларни амалга оширишда ва ҳаётга татбиқ этишда ушбу ҳужжат муҳим аҳамият касб этмоқда, мустақиллик йилларида қўлга киритган барча ютуқларимизда бевосита Конституциямизнинг аҳами-яти бекиёсдир.

Мухтасар қилиб айтганда, Бош қо-мусимиз бугунги кунимиз ва келажак-имизнинг ҳуқуқий пойдеворидир. Кон-ституциямизни ўрганиш ва унга чуқур ҳурмат билан қараш ҳар биримизнинг юсак фуқаролик бурчимиздир.

Бунёд АЗИЗОВ,
Адлия вазирлиги масъул ходими

КОНСТИТУЦИЯМИЗНИНГ ғоялари ва қоидалари ўзбек миллатининг чуқур тарихий негизига асосланади. У буюк аждодлари-мизнинг қўл асрилик давлат таърибаси ва бой тарихий маънавий меросини қамраб олган. Конституциямизда инсон ҳуқуқлари ва эркин-ликлари қафолатланганлиги ва умуминсо-ний ғояларга содиқлик ёрқин ифода этилган. Халқро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган қои-далари устуниги тан олинди, миллатлараро товулик, демократия ва иқтисодий адолат Бош қомусимизнинг асосий тамойиллари-дандир. Ҳақон ҳамжамияти Конституциямиз демократик ҳуқуқий давлат барпо этишнинг юқори талабларига тўлиқ жавоб бериши-ни эътироф этади. Жумладан, “Ҳиндистон — Марказий Осиё” тадиқот жамғармаси директори, профессор Нирмала Жоши: “Ўз-бекистон Республикасининг Конституцияси

КОНСТИТУЦИЯМИЗ ҲАҚИДА ХОРИЖ МУТАХАССИСЛАРИ СЎЗЛАЙДИ

умуминсоний қадриятлар улуғланганлиги, инсонлар ўртасидаги тенг ҳуқуқлик, иқти-моий ҳимоя қафолати сингари қўп жиҳатлари билан дунёдаги энг мукамал ҳужжатлардан бири ҳисобланади”, дея таъкидлаган эди. Унинг фикрича, Ўзбекистон қисқа давр ичида асрларга татиғулик муваффақиятларга эриш-ди. Бу муваффақиятлар бевосита тараққи-ётнинг “ёзбек модели”га асос бўлган машҳур беш тамойилнинг ишлаб чиқирилиши ва ҳаётга татбиқ этилганлиги, узлуксиз олиб борилган ислохотлар, айни пайтда одамларнинг си-ёсий ва ҳуқуқий онлини юксалтиришга хиз-мат қиладиган парламент ҳамда фуқаролик жамияти институтларининг илғор намуна-ларини шакллантирилганлиги ва пухта ўйлан-ган халқ менталитети ҳамда қадриятларини эъозловчи қонунчилик базаси яратилганлиги билан боғлиқдир.

Ҳиндистондаги Жавахарлаъл Неру но-мидаги Университетнинг Тил маркази про-фессори Чаранжит Сингхнинг бу борадаги фикрлари ҳам диққатга сазовор: — Ўзбеки-стон, — дейди у — мустақил тараққиёт йил-лари мобайнида барча соҳада изчил ва босқичма-босқич ислохотлар йўлини босиб ўтди. Мамлакат ҳаётини ва турли ижтимоий қатламларнинг мафратларини ўзида мужас-самлаштирган Конституция асосида сиё-сий, иқтисодий-иқтисодий, меъёрий-ҳуқуқий шарт-шароитлар яратилди.

Бундан ташқари, Қувват Университети-нинг давлат ва конституциявий ҳуқуқ ма-салалари бўйича эксперти, профессор Муҳаммад ал-Филлий мамлакатимизни ҳар томонлама ривожлантиришни таъминлашга

йўналтирилган кенг миқёсли ўзгаришларнинг амалга оширилишида Ўзбекистон Асосий Қо-нунининг ўрни ва аҳамияти ҳақида гапириб, мутахассис сифатида Ўзбекистон Республи-касининг Конституциясини ишлаб чиқишда ўзбек давлатчилигининг бой тарихий йўли, конституциявий қурилишнинг бой замонавий ғоялари универсал демократик тамойиллар билан қадриятлар, шунингдек, дунёнинг ривож-ланган мамлакатларида тўпланган илғор таърибалар ҳисобга олинганлигини айтиди. — Мазкур Конституция, — дейди у фикри-ни давом эттириб, — республиканинг қонун устуворлиги ва инсон манфаатлари ҳимояси-га асосланган демократик ривожланиш йўли-ни белгилаб берди. Шу тўғрисида Ўзбекистон барча соҳада эътиборга молик натижаларга эришмоқда.

Асосий Қонунимизда белгиланган ҳуқуқий

қафолатлардан келиб чиққан ҳолда мустақил-лигимизнинг дастлабки йилларидан бошлаб инсоннинг шахсий ҳуқуқ ва эркинликларини қонун йўли билан ҳимоя қилиш, унинг ҳар тарафлама камол топиши учун барча зарур шарт-шароитларни яратиш давлат сиёсати-нинг устувор вазифасига айлантирилди. Шу ўринда бепул мажбурий таълим барча фуқа-роларнинг конституциявий ҳуқуқи эканлигини эътироф этиш жоиз. Мустақиллик йилларида таълим соҳасида амалга оширилган қўп-лаб самарали ислохотлар натижасида одам-ларнинг сиёсий, ҳуқуқий онли юксалтирилиб қонун устуворлигига эришилди. Конституци-ямизда бошқа давлат конституцияларида уч-рамидиган “Оила” бобининг киритилганлиги юртимизда оилавий муносабатлар ҳамда ота-она ва фарзандлар ўртасидаги бурч ва мажбуриятлар конституцион йўл билан мус-таҳкамлаб қўйилганлиги жамиятнинг асосий бўғини, деб эътироф этилган оилаларимиз тинчлиги йўлида мустаҳкам қадамдир.

Асосий Қонунимизда қафолатланган иқтисодий ҳуқуқлар самарасини юртимизда мулкдорлар сонининг қўпайганлиги, аҳоли турмуш даражасининг ўсиши, ишлаб чиқ-аришнинг ривожланиши, иқтисодий ўсиш суръатининг юқорилиги ҳамда ҳақон бозори-га рақобатбардош маҳсулотлар чиқарилаёт-ганлигида қўриш мумкин.

Ҳадича САЙДУЛЛАЕВА,
Муҳаммадхон ЗУҒАРОВ,
Тошкент давлат юридик университети
хузуридаги академик лицей
тарих фани ўқитувчилари

ЗАМОНАВИЙ фуқаролик жамиятида ва давлат тузилмасида ҳуқуқшунос кадрларга эҳтиёж ҳар доим юқори бўлади. Гап, албатта, малакали, юқори билим ва савияга эга ҳуқуқшунослар ҳақида кетаяпти. Юридик соҳага тааллуқли бўлмаган бошқа муассаса ва ташкилотлар, давлат органларида ҳуқуқшуносларнинг мавжудлиги ушбу идоранинг ҳуқуқий жиҳатдан тўғри ва ҳаттоларсиз иш юритишини таъминлайди. Бу эса, ўз наъбатида, олий таълим муассасаларида сифатли ҳуқуқий таълимнинг нечоғлиқ муҳимлигини кўрсатиб турибди.

Бугун юридик таълим жараёнларига замонавий услублар, таъкидлаб айтиш жоизки, чет эл тажрибасига ҳамоҳанг бўлган муҳим ўқитиш усуллари ва шакллари жорий этиб борилмоқда. Жаҳоннинг энг ривожланган мамлакатларидаги юридик таълимнинг илғор дастурларини ўқув амалиётига татбиқ этаямиз.

ЮРИДИК ТАЪЛИМДА

Хорижий ва миллий тажриба уйғунлаша оладими?

ЯПОНЛАР ТАЖРИБАСИ

Бу борада Япония тажрибаси ҳам диққатга сазоворлиги ҳақида тўхталиб ўтмоқчимиз. XIX асрнинг иккинчи ярмида Япония узоқ йиллик ёпиклик давридан чиқди, феодал ҳаётдан воз кечди. Эътиборлиси шундаки, ўша даврда Япония мамлакат ижтимоий ҳаётидаги туб ислохотларни, аввало, ҳуқуқий тизимдан бошлади. Университетларда инглиз, француз, АҚШ ҳуқуқидан талабаларга сабоқ берилди. Чет эллик мутахассисларни ҳуқуқий маслаҳатчи ёки университет маърузачиси сифатида мамлакатга таклиф этиш, энг иқтидорли талабаларни хорижий университетларга юбориш орқали аста-секин давлат ўзининг нуфузини ҳуқуқий жиҳатдан юқори даражага кўтариб олди. Натижада, мамлакатда энг яхши, замонавий ҳуқуқ тизими жорий бўла бошлади. XIX асрдаёқ фуқаролик ва жиноят процессуал кодекслари яхлит механизмда ишлай бошлади, адолат принциплари асосида конституция қоидаларига амал қилинади.

Ҳозирда бу мамлакатдаги 74 та олий таълим муассасасида ҳар йили 4500 га яқин ҳуқуқшунос тайёрланади. 2001 йили Одил судлов тизимининг ислохотлари бўйича кенгаш Япония ҳукумати учун тавсиялар ишлаб чиқади. Уларни амалга ошириш натижасида 2004 йилдан бошлаб юристлар тайёрлашнинг янги тизимига ўтилади. Таълим дастурларини амалиёт талабларига яқинлаштиришга қаратилган ислохотлар олиб борилади.

Айтиш мумкинки, ҳозир кўплай иқтидорли ёшларимиз хорижий нуфузли таълим даргоҳларида таҳсил олаяпти. Шу қаторда Тошкент давлат юридик университетининг бир неча талабалари Япониянинг нуфузли Нагоя университетида таълим олаётганини ҳам таъкидлаш лозим.

ЗАМОНАВИЙ ЮРИДИК ТАЪЛИМ УЧУН МУҲИМ ҚУВВАТ

Жорий йилнинг апрель ойида юртимизда илк бор ўтказилган халқаро юридик форум — "Tashkent Law Spring"да турли хорижий мамлакатлардан таширф буюрган эксперт ва мутахассислар билан биргаликда сессиялар давомида юридик таълимнинг муҳим жиҳатлари муҳокама этилди. АҚШ, Англия, Франция, Япония, Жанубий Корея, Сингапур ва бошқа ривожланган мамлакатлардан ҳуқуқ соҳаси олимлари, адвокатлар ва давлат ташкилотлари раҳбарлари, Грузия, Россия, Австрия, Қозғоғистон мамлакатларидан келган вакиллар ҳуқуқий масала-

ларда ўз тажрибалари билан ўртоқлашдилар. Хусусан, "Юридик таълим" муҳокама сессиясида Бостон коллежи ҳуқуқ мактаби, Беркли юридик институти тажрибачилари муҳокама қилинди. Гарвард университети профессорининг жамиятни рақамлаштириш даврида замонавий юристларни тайёрлаш масалалари тадқиқ этилган маърузаси тингланди, Болония университети ва Шанхай сийёсат-юридик университети олимларининг тажрибалари ўрганилди. Албатта, ушбу халқаро аҳамиятга эга бўлган анжуманлардаги фикрлар, таклиф ва мулоҳазалар юртимизда замонавий юридик таълимни янада ривожлантириш учун муҳим қувват ва зифасини ўтади.

ШАРҚ ОЛАМИДА МУСТАҚИЛ ҚОЗИЛИК МАҲКАМАЛАРИ ҲУҚУҚ ВА ИСЛОМ

Хориж тажрибасини қўллашнинг бир қанча ютуқли жиҳатларини санадик. Албатта, булар таълим тизимида ва барча ҳуқуқий соҳаларда ўзининг ижобий натижасини беради. Шу билан бирга бу тажрибаларга миллийлигини уйғунлаштириш лозим, деб ҳисоблаймиз. Биз суд-ҳуқуқ тизимининг асосий тамойиллари Ғарб андазалари асосида шаклланди, деган фикрга ўрганиб қолганмиз. Аслида умуминсоний, демократик, ҳуқуқий тамойиллар ва уларни амалда татбиқ этиш жараёнлари Шарқда илк ўрта асрлардаёқ шакл топган эди. Араб халифалиги давлат бошқарувида қозилик тизимининг жорий этилгани ва унинг бошқа мусулмон ўлкаларида ҳам шаклланигани, шу аснода ҳуқуқий ҳужжатлар ривожланиб, ўрта асрларда қозилик маҳкамаларининг мустақил фаолият юритганлиги Шарқ оламида, айниқса, Мовароуннаҳрда ўз даврида ҳуқуқий тизимнинг нечоғлиқ мустаҳкам амалда бўлганлигини кўрсатади.

Тарихда фикҳ илмининг не-не олим у фузалолари ўтган. Уларнинг бой тажрибаси тарих саҳифалари орқали бизгача етиб келган. Зотан, ҳуқуқ, ислом ва бошқа дунёвий илмларни бирдек муҳокама эта олган, юксак тафаккур билан қарорлар чиқарган буюк қозикалонларнинг тажрибаси юридик таълим тизими учун катта тафсиявий характерга эгадир. Бу илмни ўрганиш ва амалда қўллашнинг муҳимлиги шундаки, у даврдаги ҳуқуқий амалиёт ўзбек менталитетига, туб аҳолининг миллий характериға боғлиқ ҳолда ривожланган. Демакки, одамларнинг яшаш тарзи, эътиқоди, дунёқараши ва илму амалидан келиб чиқиб, ҳуқуқий ҳужжатлар яратилган. Шу билан бирга,

ислом динининг инсонпарварлик тамойилларига асосланган муҳим жиҳатлари қамраб олинган. Иймон тушунчаси ҳуқуқий мезонлар билан уйғунлашган. У пайтларда миллий ва диний эътиқод ҳуқуқий масалаларда муҳим аҳамият касб этган. Асрлар оша миллий анъаналар ва эътиқод бизни тарқ этмаганини ҳисобга олсак, аҳолининг психологик дунёқарашини ўрганиш нуктаи назаридан ҳам тарихдаги қозилик маҳкамалари фаолиятини ва муаммоли вазиятларга топилган ҳуқуқий ечимларни ўрганиш ва тадқиқ этиш, имкон бўлса амалда жорий этиш қанчалик фойда беради.

ХУЛОСА ВА ТАКЛИФ

Бу борада олиб борилган тадқиқот ишларини инкор этмаслик учун айтиш лозимки, олий таълим даргоҳларидаги кўплай изланувчилар, тадқиқотчилар, профессор ва олимлар томонидан ҳуқуқий ҳужжатларнинг тарихий ва миллий илдизлари кўп бора ўрганилган, илмий ишлар ҳимоя қилинган. Аммо буларнинг ҳеч бири амалиётимизда бирор бир кўринишида намоён бўлмади. Катта меҳнатлар эвазига эришилган тадқиқот натижалари кўпинча қозғода қолиб кетаверади. Буларни, аввало, таълим жараёнларига, сўнгра ҳуқуқий тизимлар фаолиятига татбиқ қилиш керак, деб ҳисоблаймиз. Аини бу борада бир неча таклифларни илгари сурмоқчимиз:

- илк ўрта асрлар, ўрта асрлар, ундан кейинги замонавий давргача бўлган барча ҳуқуқий ҳужжатларни тадқиқ қилиш, энг муносибларини таълим жараёнларида қўллаш;
- фикҳ илмига оид тарихий асарларнинг энг қимматлиларини ўқув дастурларига киритиш;
- илмий иш билан шуғулланиш истагида бўлган ёш изланувчиларга миллий тарихий ҳуқуқ моҳиятини очувчи мавзуларни тавсия этиш;
- бу борадаги энг қимматли тадқиқот натижаларини суд-ҳуқуқ тизимида, турли ҳуқуқий жараёнларда — амалиётда қўллаш.

Дилдора УМАРХОНОВА,
Тошкент давлат юридик университети "Халқаро оммавий ҳуқуқ" кафедраси доценти, юридик фанлар доктори,
Нозима ҒАФУРОВА,
Тошкент давлат юридик университети "Интеллектуал мулк" кафедраси мудири
юридик фанлар бўйича фалсафа доктори

ЙЎҚ ГАЗ УЧУН ТЎЛАНГАН МИЛЛИОНЛАР НЕГА ҚАЙТАРИЛМАДИ?

Хусусан, тумандаги "Шаҳинагул Шаҳнозабону" хусусий фирмаси раҳбари Мадина Мардонова "Халқ банки" Кармана туман амалиёт бўлими томонидан унга аввалга йиллик 28 фоиз устама тўлаш шарти билан кредит ажратилиши маълум қилинганлигини, барча зарур ҳужжатлар банк филиалига топширилган эса, банк мутасаддилари йиллик 36 фоиз устама тўлаш шартини қўяётганларини айтган.

Мазкур мурожаат ўрганилиб, хусусий фирмага йиллик 28 фоиз устама тўлаш шарти билан 20 миллион сўм миқдорида кредит ажратилишига эришилди.

Шунингдек, тумандаги "Рушана Навоий Сервис" хусусий корхонаси раҳбари Мадамин Муқимов "Ўзбекистон" маҳалла фуқаролар йиғини худудида жойлашган қурилиш тугалланмаган биносига нисбатан кадастр ҳужжатларини тайёрлашда ҳамда мазкур бинони хусусий корхона балансига олинишида амалий ёрдам беришни сўради.

Ушбу мурожаат ҳам белгиланган тартибда туман ер ресурслари ва давлат кадастри бўлимига юборилиб, қурилиш тугалланмаган бинога нисбатан кадастр ҳужжатлари тайёрланиб, хусусий корхона балансига олиб берилди.

Тумандаги "Гулобод" маҳалла фуқаролар йиғини "Гулобод" кўчаси 1-уйда яшовчи фуқаро Яндаш Ҳакимов эса "Ҳар бир оила — тадбиркор" дастури доирасида яшаш хонадонига ихчам иссиқхона ташкил қилиш мақсадида, имтиёзли кредит ажратишни сўраб АТ "Халқ банки" Кармана амалиёт бўлимига ариза билан мурожаат қилган. Бироқ қабулхонага ариза берган санасига қадар банк филиали томонидан унга кредит ажратилмаган. Шу сабабли у имтиёзли кредит ажратилишида амалий ёрдам беришни сўради. Фуқарога хонадонига ихчам иссиқхона ташкил этиши учун имтиёзли кредит ажратиб берилди.

"Иброҳим Бозор" масъулияти чекланган жамияти раҳбари Ш.Атаханованинг "Микрокредитбанк" АТБ Кармана филиали томонидан "Ҳар бир оила — тадбиркор" дастури доирасида МЧЖ томонидан ташкил этилаётган хизмат кўрсатиш лойиҳасини молиялаштириш учун йиллик 8 фоиз устама тўлаш шарти билан жами 200 миллион сўм миқдоридаги кредит маблағларини ажратмай келаётганлиги хусусидаги мурожаати ҳам ижобий ҳал этилиб, мазкур МЧЖга хизмат кўрсатиш лойиҳасининг умумий оватқилини йўналишини молиялаштириш учун 200 миллион сўм миқдоридаги кредит маблағлари ажратилишига эришилди.

Мана бу ҳолат эса халқимизнинг "Йўқ ўғилга тилла бешик" ёки "Исинмадим оловинга, кўр бўлдим тутунинга", деган мақолларини эсга солади. "Кармана ДАСД" МЧЖ раҳбари Нодир Маҳмудов ўз мурожаатида фаолият тури гишт ишлаб чиқариш бўлганлиги сабабли МЧЖ "Ўзтрансгаз" АЖ Навоий вилояти бўйича газ таъминоти худудий филиали билан фойдаланиладиган табиий газ тўлови учун тузилган шартнома асосида бутун 2019 йил учун олдиндан табиий газ тўловини тўлаганлигини, бироқ худудий газ филиали томонидан тадбиркорга келгусида муқобил энергия тизимига ўтиш хусусида маълум қилинган, тадбиркор бир неча бор табиий газ учун олдиндан тўланган 38 724 648.76 сўм пул маблағини қайтариб берилишини сўраб, худудий газ филиалига мурожаат қилганлиги, лекин натижаси бўлмаганлигини баён қилиб, қабулхонадан бу борада амалий ёрдам беришни сўраган. Мазкур мурожаат ҳам ижобий ҳал этилиб, тадбиркорнинг 38 724 648.76 сўм миқдоридаги пул маблағи қайтариб берилди.

Шерзод ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг Тадбиркорлар мурожаатларини кўриб чиқиш бўйича Кармана туман қабулхонаси мудири

РЕКЛАМА ЎРНИДА

ТАДБИРКОР ДАВЛАТ БОЖИДАН ОЗОД БЎЛДИ

ТЕРМИЗ туман адлия бўлимига "Искандар" МЧЖ раҳбари И.Назирова Шеробод туманидаги бузилишга тушган нотураржойи учун 637 миллион 216 минг 769 сўм миқдоридаги компенсация пул маблағини Шеробод туман ҳокимлиги орқали Ўзбекистон Республикаси Автомобиль йўллари кўмитаси тизимидаги "Умумий фойдаланишдаги автомобиль йўллари қуриш ва реконструкция қилиш дирекцияси" ДУҚдан ундиришда амалий ёрдам беришни сўраб мурожаат этди.

Мурожаат адлия бўлими томонидан ўрганиб чиқилганда, мазкур нотураржой давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйилгани, Шеробод туман ҳокими қарори билан "Баҳолаш консалтинг маркази" орқали нотураржойни баҳолаштириш лозимлиги ва 637 миллион 216 минг 769 сўм миқдоридаги компенсация пул маблағи тўлаб берилиши белгилангани аниқланди. Аммо компенсация ўрганиш қунигача тўлаб берилмаган.

Давҳо аризаси суд томонидан кўриб чиқилиб, "Искандар" МЧЖ фойдасига жами 637 миллион 216 минг 769 сўм миқдоридаги компенсация пул маблағини Шеробод туман ҳокимлиги орқали Ўзбекистон Республикаси Автомобиль йўллари кўмитаси тизимидаги "Умумий фойдаланишдаги автомобиль йўллари қуриш ва реконструкция қилиш дирекцияси" ДУҚдан ундириш юзасидан қарор қабул қилинди.

Солиқ кодексининг 329-моддасида адлия органлари — давлатнинг, юридик ва жисмоний шахсларнинг манфаатларини кўзлаб қилинган даъволар ҳамда бериладиган аризалар юзасидан судларда давлат божини тўлашдан озод қилинганлиги қайд этилган.

Кодекснинг ушбу талабларидан келиб чиқиб, даъво ариза киритилиши билан тадбиркор судга тўлаши лозим бўлган 12 миллион 744 минг 336 сўм миқдоридаги давлат божини тўлашдан озод этилди ва давлат божи ва бошқа суд харажатлари жавобгардан ундириладиган бўлди.

Баҳодир АШУРОВ,
Термиз туман адлия бўлими бошлиғи

ҲАР қунги ҳали тонг ёриш-масданоқ ширин уйқудан воз кечиб кўчага чиқишнинг ўзи бўлмади. Бироқ шундай соҳа эгалари борки, бу пайтда айни иши қизғин тус олади. Шу боис, атроф-муҳитга файзу чирой кўрсатаётган озода ва кўркемлигини таъминлаб бераётган тонгни меҳнат симфонияси билан кутиб олаётган бу касб эгаларининг меҳнатларини қанча улугласак арзийди. Чунки барчамиз Ободонлаштириш бўлими ходимларининг жон койитиб қилаётган беминнат меҳнатларига ҳар қунги, ҳар тонг дуч келамиз.

Уларнинг фидойилиги туфайли юртимиз ободлиги кўзга кўринди, барча марказий ва маҳаллий кўчаларимиз, йўл-йўлакларимиз, ариқ бўйлари, ён-атроф файзли кўринишга келтирилади. Биргина мисол, агар йўлингиз тушиб Каттақўрғон туманига келсангиз бунга ўзингиз ҳам гувоҳ бўласиз. Бугун туман кўчалари, маҳалла гузарлари бўйлаб экилган турфа хил анвойи гуллар, мева ва манзарали дарахтлардан бахри дилингиз очилади. Бу файзни элга улашиб, уларни янада яратувчанлик, жонкуярлик ва фидойиликка ундашда намуна бўлаётган ободонлаштириш бўлими ходимлари меҳнатидан миннатдорлик туйғусини туясиз.

— Ободлик ва озодаликда ҳикмат кўп. Чунки тозалик бор жойда хайру баракат бўлади, — дейди ҳуқуқшунос, меҳнат фахрийси Қамариддин Аҳмедов. — Ободонлаштириш бўлими ходимларининг меҳнатлари туфайли туманимиз кунсайин обод ва кўркемлаштирилиб, том маънода "Бог эрам"га айлантирмоқда. Ахир, ободлик ва тозалликка нима етсин.

— Туманимизда 69 та маҳалла, 2 та шаҳарча мавжуд бўлиб, уларда 800 дан ортиқ кўчалар бор, — дейди Каттақўрғон туман Ободонлаштириш бўлими бошлиғи Файрат Тўйчиев. — Жамоамизнинг асосий вазифаси маҳалла гузарлари, марказий кўчалар, истироҳат боғлари, қабристонларни ободонлаштириш ҳамда уларни кўкаламзорлаштиришдан иборат. Биз атроф-муҳитнинг тозаллиги, обод ва кўркемлигини таъминлаб, халқимиз ҳаётига ўз хайрли ва эзгу ишларимиз билан мазмун бағишлай олсак, демак меҳнати-

миз бесамар эмаслигидан мамнун бўламиз.

Қолаверса, бугун юртимизда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга катта эътибор қаратилаётгани туфайли соҳа ходимлари меҳнатининг қадр-қиммати юксалди, уларга яратилаётган маънавий-иқтисодий имкониятларнинг ҳам самарадорлиги ошди.

Жумладан, яқинда бевосита туман ҳокимиятининг савий-ҳаракати туфайли туман Ободонлаштириш бўлимига барча шароитларга эга замонавий бино қуриб берилди. Ходимларимиз учун барча шароитлар муҳайё. Дам олиш ва бўш вақтларини намунали ўтказиш учун спорт тўғараклари (шахмат, шашка) ҳамда кутубхоналар мавжуд. Бўлимимиз ташаббуси билан туманда "Обод маҳалла", "Обод кўча", "Обод ҳовли" каби мусобақалари ташкил этилиб, ҳар ой якунида ғолибларга қимматбаҳо совғалар бериб боришмоқда. Ишчи-хизматчилар ўртасида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш борасида бажарилган ишларни қайд этиш учун махсус дафтарлар тутилиб, ҳар ойнинг охирида ходимлар бир ой давомида бажарган ишлари бўйича ҳисобот беришмоқда.

Шунингдек, туманда 181 та қабристон бор. Бўлимимиз зиммасига қабристонларни ободонлаштириш, уларни тозалашни назорат қилиш вазифаси ҳам юклатилган. Бу борада ҳам бир қатор савобли ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, туманимизда жойлашган 80 фойз қабристонлар ҳомиёлар ва давлат маблағлари ёрдамида ён-атрофлари деворлар билан

ўралган. Бу муқаддас масканларда кўкаламзорлаштириш ишлари бажарилган. Туманда ҳар ҳафтанинг шанба куни "Тозалик куни", деб эълон қилиниб, кенг кўламли ҳашарлар уюштирилади. Маҳалла оқсоқоллари, аҳоли, айниқса, ёшлар ҳашарга қатнашиб, ободонлаштириш ишларини бажармоқда.

Дарҳақиқат, туман кўркига кўрк қўшиш мақсадида, жорий йилнинг бошларида қарийб ўн минг туп ҳар хил мева ва манзарали дарахт ниҳоллари, турфа хил гул кўчатлари олиб келиб экилган. Гарчанд бугун юртимизда қиш фасли бўлса-да, экилган ниҳоллар гурқираб бўй чўзмоқда, турфа гуллар очилиб, ён-атрофга хўшбўй ифортарқатмоқда. Бундан ташқари, четдан келтирилган "Питунция" гул кўчатлари, "Қирим қарағайи" сингари дарахт ниҳолларини иссиқхоналарда парваришлаб, келатган Наврўз байрами учун ҳозирлик қилишмоқда.

Бир сўз билан айтганда, Каттақўрғон туманида бугун ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Туманининг қайси бурчагига борманг, кўзни қувонтирадиган турфа хил гуллар чамандек очилиб ётибди. Бунда, албатта, туман Ободонлаштириш бўлими ходимларининг ҳиссаси бекиёс. Агар йўлингиз тушса, Каттақўрғонга бир келинг, сўзимиз рости эканлигига ўзингиз ишонч ҳосил қиласиз.

Азиз ҚОДИРОВ,
"Инсон ва қонун" мухбири

ИНСОН
ҚОНУН

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

www.minjust.uz

2007 йил 3 январда
Ўзбекистон
Матбуот ва ахборот
агентлигида
0081-рақам билан
рухсатга олинган

Бош
муҳаррир

Кўчкор
НОҚОБИЛ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Тошқулов Акбар Жўрабоевич
Рабиёв Шерзод Миржалилович
Тожиёв Фуридат Шомуродович
Искандаров Ёрбек Нурбекович
Эргашева Дилфуза Рустамовна

Тахририятга келган
қўлёзмалар тақриз
қилинмайди ва муаллифга
қайтариқмайди.

Навбатчи
Гулҳаё Нурметова
Саҳифаловчи-
дизайнер
Жасур Тожибоев

Нашр индекси: 137

"ИНСОН ВА ҚОНУН" газетаси тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. А-3 бичимда, 2 босма табоқ ҳажмда, офсет усулида "Ўзбекистон" нашриёт матбаа ижодий уйида чоп этилди.

Қорхона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.

Тиражи — 9648
Буюртма — V-3955
Топшириш вақти — 19:00
Топширилди — 22:00

МАНЗИЛИМИЗ:

100 115, Тошкент ш.
Чилонзор кўчаси-29.

Факс: (0371) 277-02-97

Обуна бўлими: 277-02-57

Баҳоси келишилган нархда

1 2 3 4 5

Қахрамон ҚУТТИБОЕВ,
Тошкент давлат юридик университети
ҳузуридаги академик лицей ўқувчиси

ОНАМГА

Меҳри манглайимда нур бўлиб балққан,
У билан бахтимга яқин келмас ғам.
Шу кичик кафтида оламини тутган,
Энг оғир дардга ҳам дуоли маҳкам.
Шабнамларда қулган кундузим менинг,
Онам шамсим менинг, юлдузим менинг.

Фарзанд қулгуси беради гурур,
Дилбандининг бахти устун бахтидан.
Оила бахти унга бахш этар сурур,
Тоғлар сув ичади унинг кафтидан.
Ҳамдамим, мунисим, гулюзим менинг,
Онам шамсим менинг, юлдузим менинг.

Садоқат кўкида энг ёруғ кўёш,
Сатридан гул очар дарахтлар қийос.
Ундадир дунёда энг метин бардош,
Изласанг дунёда топиламас қиёс.
У билан нурафшон кундузим менинг,
Онам шамсим менинг, юлдузим менинг.

ЁШЛАР БАЁТИ

Бизлар Темур насли, асл Паҳлавон,
Пойимизда қулар бир бутун дунё.
Чин ёшлар — Ватанга кўксимиз қалқон,
Бугун яратамиз янги бир маъво.

Кўзларда шижоат, кўнгилда шуъла,
Маърифат қўшиғи қонимизда жо.
Баҳорнинг элчиси гулнинг юзида,
Муҳаббат фаслига пешвоздир гўё.

Эй, буюк юртимнинг азиз фарзанди!
Навқирон ўлкандек бўл доим омон.
Асли садоқатдир жонлар пайванди,
Меҳрингиз-ла ҳар фарзанд буюк қахрамон.

КИТОБ
БЎЛСА ҚЎЛИМИЗДА

Уммон ичра ғаввос бўлгин,
Маърифатда кўёш бўлгин.

Тенги йўқ беқиёс бўлгин,
Демак, китоб қўлимизда,
Келажакнинг зўри бизда.

Китоб-ла йўл равон бўлмай,
Илмли эл қарвон бўлмай,
Элнинг боши сарбон бўлмай,
Демак, зиё йўлимизда,
Олам ичра дунё бизда.

Ақлга керак илмдан безак,
Аждодлар мероси бебаҳо маёқ,
Комилликка китоб керак,
Демак, китоб қўлимизда,
Келажакнинг зўри бизда.

Китобдан излаб илму фанни,
Нурафшон айлаб замонни,
Забт этиб осмонларни
Қураимиз янги Ўзбекистонни.

РЕКЛАМА

«АГРОБАНК» АТБ
ЖАМОАСИ

барча

юртдошларимизни

ЎЗБЕКИСТОН

РЕСПУБЛИКАСИ

КОНСТИТУЦИЯСИ

ҚАБУЛ

ҚИЛИНГАННИНГ

27 йиллиги

байрами билан

қутлайди!

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИНING
КОНСТИТУЦИЯСИ

Ушбу улуғ кунда Сиз азизларга
муштаҳкам соғлиқ, оилавий
хотиржамлик ва фаровонлик ҳамда
мамлакатимизни янада тараққий
эттириш йўлидаги ишларингизга улкан
омадлар тилаймиз.

www.agrobank.uz

мел.(71) 203 88 88

/AgrobankChannel

/agrobankuzbekistan

Agrobank Mobile иловасини юклаб олинг

Хизматлар лицензияланган

ЭЪЛОНЛАР

Навоий вилоят адлия бошқармаси томонидан 2014 йил 23 июлда 33-реестр тартиб рақами билан давлат рўйхатидан ўтказилган Қизилтепа туман "HIMOYA LIDER" адвокатлик бюроси бошқарманинг 2019 йил 26 ноябрдаги 215-ум-сонли буйруғига асосан ихтиёрий тугатилади.

Тошкент шаҳар, Учтепа туман тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекцияси томонидан 2013 йил 21 июнда 587901 реестр рўйхат рақами билан давлат рўйхатидан ўтган "BAGET PROFIL" масъулияти чекланган жамияти (СТИР: 302 643 020) таъсисчиларининг 2019 йил 10 ноябрдаги қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (93) 598-86-87.

Тошкент шаҳар, Учтепа туман тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекцияси томонидан 2015 йил 16 апрелда 007154-01-сонли реестр рўйхат рақами билан Тошкент шаҳар, Учтепа туман, Шойр қўчаси, 34-йи манзилда давлат рўйхатидан ўтган "LAUNDRY" ОК оилавий корхонаси (СТИР: 303 305 771) таъсисчиларининг 2019 йил 6 декабрдаги 1-сон қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (90) 806-19-79.

Тошкент шаҳар, Миробод туман Давлат хизматлари марказида 29.11.2019 йилда 785895 рўйхат рақами билан Тошкент шаҳар, Миробод туман, Қўйлик 1-18-16 манзилда давлат рўйхатидан ўтган "ALLIANS BIG" масъулияти чекланган жамияти (СТИР: 306 904 325) таъсисчиларининг 2019 йил 4 декабрдаги қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 1 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (94) 673-70-77.

Тошкент шаҳар, Миробод туман Давлат хизматлари марказида 29.11.2019 йилда 785906 рўйхат рақами билан Тошкент шаҳар, Миробод туман, Қўйлик 1-18-16 манзилда давлат рўйхатидан ўтган "MAX ALLIANS" масъулияти чекланган жамияти (СТИР: 306 904 364) таъсисчиларининг 2019 йил 4 декабрдаги қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 1 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (94) 673-70-77.

Тошкент шаҳар, Миробод туман тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекцияси томонидан 20.08.2015 йилда 007788-03 реестр рақами билан Тошкент шаҳар, Миробод туман, Фаргона йўли қўчаси, 554/2-йи манзилда давлат рўйхатидан ўтган "ELEKTRO NUR QURILISH" масъулияти чекланган жамияти (СТИР: 303 423 475) таъсисчиларининг 2019 йил 4 декабрдаги қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (90) 930-65-86.

Тошкент шаҳар, Миробод туман Давлат хизматлари марказида 22.10.2018 йилда 644613 рўйхат рақами билан Тошкент шаҳар, Миробод туман, 1-тор Фаргона йўли қўчаси, 30-йи манзилда давлат рўйхатидан ўтган "SERVICE BREND" масъулияти чекланган жамияти (СТИР: 305 816 183) таъсисчиларининг 2019 йил 16 декабрдаги қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (99) 891-16-57.

Тошкент шаҳар, Миробод туман Давлат хизматлари маркази томонидан 26.11.2019 йилда 784316 реестр рақами билан давлат рўйхатидан ўтган "SULTAN COMP" масъулияти чекланган жамияти (СТИР: 306 891 898) таъсисчиларининг 2019 йил 2 декабрдаги қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (94) 658-83-88.

Тошкент шаҳар, Миробод туман Давлат хизматлари марказида 06.05.2019 йилда 719486 рўйхат рақами билан Тошкент шаҳар, Миробод туман, Миробод қўчаси, 17-йи, 33-хонадон манзилда давлат рўйхатидан ўтган "MICROCLIMATE" масъулияти чекланган жамияти (СТИР: 306 394 044) таъсисчиларининг 2019 йил 20 июндаги қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (93) 799-60-05.

Тошкент шаҳар, Миробод туман Давлат хизматлари марказида 27.05.2019 йилда 727373 рўйхат рақами билан Тошкент шаҳар, Миробод туман, Янги Қўйлик қўчаси, 43-йи манзилда давлат рўйхатидан ўтган "SHAKHRIYOR NUR — 2019" оилавий корхонаси (СТИР: 306 455 394) таъсисчиларининг 2019 йил 6 декабрдаги 1-сон қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади.
Тел.: (94) 482-85-75.

Шайхонтоҳур туман Давлат хизматлари марказида 27.02.2018 йилда №583169 реестр рақами билан давлат рўйхатидан ўтган "UZCOMMERCE" масъулияти чекланган жамияти (Шайхонтоҳур тумани, Тинчлик 32.) 2019 йил 5 ноябрдаги йиғилиш қарорига асосан тугатилади.

Давлопар эълон чоп этилган кундан бошлаб икки ой мобайнида қорхона почта манзилда қабул қилинади.
ИИН: 305 355 511.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги
Фахрийлар кенгаши ва Қорақалпоғистон Республикаси
Адлия вазирлиги жамоалари вазирликнинг
фахрийси
Гулсара ДАВЛЕТМУРАТОВАНИНГ
вафот этганлиги муносабати билан унинг оила
аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги
"Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш" бўлими
бошлиғи Ғайрат Телемуратовга отаси
Мақсуд отанинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.